

αἱ κακίαι μὲ τὴν αὐξήσιν τῆς ἡλικίας αὐξάνουν καὶ αὐταὶ
*Ηπ.

*Ἄξηγαν οἱ ποδεές μας | καὶ σκεπάσαν τοὺς πομπές μας
(ὅ πλοῦτος κάμνει ὥστε νὰ παραβλέπωνται αἱ κακίαι καὶ
αὐτὰ τὰ ὀνείδη) ΙΒενιζέλ. Παροιμ. 22, 76. Τὸ δέντρο ὃσο
αὐξάνει, ὁ ἡσκος του πλατένει (ὅτι ὅσον τις ἰσχυρότερος ἦ
πλουσιώτερος γίνεται, τόσον εὐεργετικωτέρα ἡ ἐπίδρασίς
του ἀποβαίνει) Πελοπν. (Ἀρχαδ.) || *Ἀσμ.

Γιὰ ἵδεστε τὸν ἀμάραντο σὲ τί γκρεμὸ φυτρώνει,
δίχως νερὸ ποτίζεται, δίχως ἀέρα ἀξαίνει,
μὲ τὸν ἥλιο ποτίζεται, μὲ τὸ φεγγάρι ἀξαίνει
*Ηπ.

Αὐτοῦ παᾶλλ' κάρδια δούλιβαν 'ς τῆς Μάρους τοὺς κιβούδι.
— *Ἄξην' τι του, πλατύν' τι του, νὰ πιάνῃ δγὸ τουμάτους
Αἰτωλ.

Μωρὴ κοντούλλα λεμουνγά, | κοντὴ καὶ κλαδεμένη,
πότε ἀξαίνεις καὶ πλάτενεις | κι ἀπόλυσες κλωνάρια;
Τζουμέρκο.

Φύτιψί μι, κόρη, 'ς τὸ περιβόλι σου
ν' ἀξήνου κόρη, νὰ πλατύνου, | νὰ γίνου σὰν τὸν μπόι σου
Θράκη.
Δέντρον ἡτο 'ς τὴν αὐλή μου | γιὰ παρηγορὰ δική μου
καὶ τὸ πότις ἀπ' τὴ βρύσι | γιὰ ν' ἀξήσῃ, νὰ καρπίσῃ
*Ηπ.

Πότ' αὐξήσουσις κὶ τράνιψις κι ἀπόλυκις κλουνάρι;
Μακεδ. || Ποίημ.

Τότε αὐξαίνει τοῦ πολέμου | ὁ χορὸς τρομακτικά,
σὰν τὸ σκόρπισμα τοῦ ἀνέμου | 'ς τοῦ πελάου τὴ μοναξιὰ
ΔΣολωμ. 12. Μετοχ. ἀξ' μένους=μεγάλος τὴν ἡλικίαν
*Ηπ. (Ζαγόρ.) Καὶ μετβ. μεγαλώνω τι Πελοπν. (Αἴγ.) :
*Ἄξαίνω τὸ πανταλόνι - τὸ ροῦχο κττ. 2) Πολλαπλασιάζο-
μαι σύνηθ.: Αὐξάνει τὸ κυνήγι - τὸ ψάρι κττ. σύνηθ. Καλές
δουλείες καὶ νὰ σ' αὐξήσουν! (εὐχὴ) Αθῆν. Αὐξαίνοντα πρά-
ματα Τῆν. Καὶ μετβ. πολλαπλασιάζω τι λόγ. κοιν.: Αὐ-
ξάνω τὴν περιουσία μου - τὰ πλούτη μου κττ. κοιν. 'Ο Θεός
νὰ σ' τ' ἀξαίνῃ! (ἐνν. τὰ πλούτη) Αθῆν. || Παροιμ. Τὸ ἀ-
λογο μοναχό του ἀξαίνει τὴν ταγή του (ὅτι ἔκαστος διὰ τῶν
ἰδίων αὐτοῦ προσπαθειῶν βελτιώνει τὴν θέσιν του) *Ηπ.
κ.ά. Συνών. ἀβγατένω Β 1, ἀβγατίζω Β 1.

αὐξήσι ἡ, λόγ. κοιν.

*Ἐκ τοῦ ἀρχ. ούσ. αὐξήσις.

Αὐξήσις, ἐπαύξησις, πολλαπλασιασμός: Μοῦ δίνοντα
-μοῦ κάνοντα αὐξήσι τοῦ μισθοῦ. Συνών. ἀβγάτισι 1, ἀ-
βγάτισμα 1.

αὐξητὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. αὐξητὴ Τσακων. αὐξητὴ ἡ,
Στερελλ. (Λαμ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. αὐξητός.

1) Ηὔξημένος Τσακων. 2) Θηλ. αὐξητὴ ούσ., παι-
διὰ ἄλματος Στερελλ. (Λαμ.) Συνών. ἴδ. ἐν λ. ἀβγάτι-
σμα 3.

ἀύπνητος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀύπνητος Μακεδ. (Σέρρ.)
*Ἐκ τοῦ ἐπίθ. αὐπνίσις κατὰ τὸ ἀκοίμητος.

*Αυπνίσις, ὁ ἴδ.

ἀύπνία ἡ, κοιν. καὶ Πόντ. (Οἰν.) Τσακων. ἀύπνιὰ
Σάμ. κ.ά. ἀνυπνιὰ Σάμ. κ.ά.

Τὸ ἀρχ. ούσ. αὐπνία.

1) Τὸ νὰ μὴ δύναται τις νὰ κοιμηθῇ κοιν.: Δὲν κλείνω
μάτι ἀπὸ τὴν ἀυπνία. 'Υποφέρω ἀπὸ ἀυπνία. Συνών. ἀ-
γρυπνία 1, ἀγρυπνίη. 2) Ἐγρήγορσις Σάμ.: 'Α-
πόψι εἶχα ἀυπνιά, γιατὶ φύλαγα τὸν λαγό.

ἀύπνιος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἰν.) ἀύπνιος
Τσακων. ἀνυπνιος Θράκη. (Καλαμ.) Πόντ. (Κερασ.) ἀγυ-

πνιος Πόντ. (Κερασ.) ἀδυπνιος Εῦβ. (Κονίστρ.) ἀδ' πνους
Εῦβ. (Στρόπον.) ἀνυπνιος Μέγαρο.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. αὐπνία.

1) Ὁ μὴ κοιμούμενος ἢ ὁ μὴ κοιμηθείς, ὁ ἀγρυπνή-
σας κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἰν.) Τσακων.: Περιῶ τὴ
νύχτα ἀυπνίας. Γύριζα 'ς τὸ κρεββάτι ἀυπνίας κοιν. *Ἀνυπνη
μ' ἔχει (μὲ κρατεῖ ἀυπνίαν) Καλαμ. "Ολη νύχτα ἡμανε ἀδυ-
πνη Κονίστρ. Δὲν ἡπόρ' γι τὸν πιδί κ' ἡμαστε ἀδυπνή" δῆ νύ-
χτα Στρόπον. "Ολη νύχτα ἔμεινα ἀυμνος 'πὸ τὸ δόνο Μέ-
γαρο. Συνών. ἀγρυπνία 1, ἀκάμμυνσιος, ἀκοίμη-
τος 1, ἀπνητος, ἀπνωτος, ξυπνός. 2) Ὁ δλί-
γον κοιμώμενος, ὁ ἀρκούμενος εἰς δλίγον ὑπνον πολλαχ.:
Γνωμ. Χαρὰ 'ς τὸ γέρω τὸν ἀυπνο, τὸν νέο τὸν ὑπνιάρι (ελ-
ναι εύτυχης ὁ μὲν γέρων κοιμώμενος δλίγον, ὁ δὲ νέος
πολύ, διότι τοῦτο είναι σημεῖον ὑγείας).

ἀυπνιοσύνη ἡ, ἀμάρτ. ἀνυπνοσύνη Λεξ. Δημητρ.

*Ἐκ τοῦ ἐπίθ. αὐπνία.

*Αυπνία 1, ὁ ἴδ.

ἀύπνωτος ἐπίθ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κορινθ.) κ.ά.
ἀύπνουτος *Ηπ. (Ζαγόρ.) Θεσσ. κ.ά.—ΙΒλαχογιάνν. ἐν
*Ανθολ. Η'Αποστολίδ. 51 ἀνύπνωτος Λεξ. Δημητρ. (λ.
αὐπνίας).

*Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπίθ. *ὑπνωτὸς < ὑ-
πνώνω ἀμάρτ.

*Αυπνία 1, ὁ ἴδ., ἐνθ' ἀν.: "Ἐμειν' ἀύπνωτος ἀπόψε
Καλάβρυτ. Ἐμειν' ἀύπνουτος οὐλ' τ' νύχτα Ζαγόρ. Θεσσ.
Δγὸ μέρες ἡμονν ἀνύπνωτος Λεξ. Δημητρ. || Ποίημ.

Κε δ τοῖχος ποῦ 'ς τὰ χρούδια του καὶ 'ς τ' ἄνθης ἀναγελάει
σὰ δράκοντας ἀνύπνωτος δρόθος ἐκεῖ φυλάει
ΙΒλαχογιάνν. ἐνθ' ἀν.

αύρα ἡ, λόγ. κοιν. καὶ Τσακων.

Τὸ ἀρχ. ούσ. αὐρα.

1) Ἡ δροσερὰ πνοὴ τῆς πρωιάς κοιν.: Ποίημ.

Νὰ ποῦ δροσόβολη | αὔρα ξυπνάει | καὶ ψιθυρίζοντας
μοσχοβολάει | ἀπὸ τὰ ἀρώματα | τὰ αὐγερινὰ
ΔΣολωμ. 121. 2) Λεπτὴ πνοὴ ἀνέμου κοιν.: Ποίημ.

Καὶ εἰς τὴν αὔρα κυματίζοντα | μαῦρα δλόχρουσα μαλλὰ
ΔΣολωμ. 18.

Καθὼς βλέπεις καὶ μαυρίζει | ἡσκος νέου κυπαρισσοῦ,
ἄν τὴν ἀκρη του δὲ γγίζῃ | αὔρα ζέφυρου λεπτοῦ
αὐτόθ. 66.

Τὰ δέντρα καὶ τὰ κύματα ποῦ κρυφομορμουρίζοντα,
οἵ αὔρες ποῦ μὲ τὰ νερὰ καὶ τ' ἄνθη παιγνιδίζοντα
ΙΤυπάλδ. Ποίημ. 109.

αύραργά, ἴδ. αὐραργά.

αύριανδ ἐπίρρ. ΧΧρηστοβασ. Θεσσαλ. Διηγ. 59.

*Ἐκ τοῦ ἐπίθ. αὐριανός.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν, τὴν ὑστεραίαν: "Ως τὴν ἡμέρα
τοῦ ἄνι - Γιαννιοῦ, αὐριανὰ τῶν Φώτων.

αύριανάζω Θήρ.

*Ἐκ τοῦ ἐπίθ. αὐριανός.

Παραμένω μέχρι τῆς αὐριον: "Αμα αὐριανάση τὸ φαεὶ,
γίνεται ἄνοστο. || Φρ. Ἐπῆς ν' αὐριανάση (έβραδυνε, οίονει
παρέμεινες μέχρι τῆς ἐπομένης ἡμέρας).

αύριανδ ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.) αὐριανὸς
πολλαχ. αὐριονὸς Σύμ. Νάξ. (Απύρανθ.)

*Ἐκ τοῦ ἐπίρρ. αὐριανὸς καὶ τῆς καταλ. -ανός.

1) Ὁ τῆς αὐριον κοιν.: "Ἡ αὐριανὴ γεορτὴ - ἡμέρα κττ.
|| Φρ. Σημερινὸς εἶμαι κι αὐριανὸς δὲν εἶμαι (ἄδηλον ἂν θὰ
εἶμαι ἐν τῇ ζωῇ αὐριον) κοιν. Σημερινὸς κι αὐριονός 'μαι

